

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. november 19.

Csütörtök.

XXII. évfolyam 93. szám

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyitlatter sora 30 fillér.
A hirdetések a nyitlatter díja előre fizetendő.

Két fontos kérdés.

A szabadelvű pártnak egyik önkéntes tagja írja a következő közleményt:

A Tisza-kormány megalakulása óta különösen két kérdés uralkodik a politikai helyzeten. Az egyik a nemzeti ügy, a másik a választói jog kiterjesztésének kérdése. Mindkettő közt van bizonyos benső kapcsolat és ez nehezíti meg a kérdések megoldását is.

A nemzeti ügy nagyon régi és állandóan időszerű kérdés. Alig van politikus és valamire való publicista, ki ne foglalkozott volna vele és van is egész nemzeti-irodalmunk, mely nem szükkölködik a különböző megoldási módok között.

Távol áll tőlünk ezeket itt ismertetni vagy méltatni, nem is illenék egy rövid cikkely keretébe. De azok a hírlapi közlemények, melyek Tisza programjának nemzeti részével foglalkoztak és a melyek körülbelül oda csúszosodnak ki, hogy Tisza István, mint az atyja, kész a nemzeti ügyekkel megalkudni: eszünkbe juttatnak egy képviselőházi jelenetet, melynek elmondása talán alkalomszerű lesz.

A múlt század hetvenes éveiben, talán a török-szerb háború idejében történt. Két nemzeti képviselője volt akkor a magyar képviselőháznak. Mind a kettő szerb, Miletics volt az egyik, Polit a másik. Különösen az utóbbi, mint kitűnő vitaköz, igen éles támadásokat intézett Tisza Kálmán ellen, melyekre Tisza néha nem is válaszolt. Egy alkalommal azonban azzal fenyegette Polit Tiszát, hogy „találkozunk még Philippinél!”

Ekkor következett be a magyar parlament egyik legszebb jelenete, melyre a régebbi képviselők és idősebb publicisták még emlékezhetnek. Tisza nyomban felemelkedett helyéről, arca a szokottnál valamivel sápadtabb volt és hangja válaszbeszéde elején mintha kissé remegett volna, természetesen a felhevüléstől. Ezt a beszédet is halk hangon mondta, de vége felé erősült hangja és szokatlanul érzékeny volt, midőn beszédét így végezte be:

— Polit képviselő ur pedig jegyezze meg magának, hogy Magyarországnak van még annyi ereje, hogy ellenségeit összezuza úgy az országon belül, mint kívül.

Leirhatatlan volt a jelenet, mely a szavakat követte. A függetlenségi párt (akkor még kisded csoport) felugrott a padokra, úgy éljenzett, elől az éljenzők közt Csanády Sándor és Madarász József. A düh és az elkeseredés Polit ellen oly

nagy mérvű volt, hogy menten összekaszabolták, ha mint az ónodi gyűlésen, még kardosan jelentek volna meg a képviselők.

Minden jó magyar tehet csak kívánni, hogy igazuk legyen azoknak, kik azt mondják és írják, hogy Tisza István az apja nemzeti politikáját látszik követni, mert sokáig békében is éltünk a nemzeti ügyekkel és ezek sem nagyon panaszkodtak, bár az már kenyerük.

A legkülönösebb azonban, hogy éppen azok, kiket Tisza nemzeti politikája ki nem elégít, és a kik csak a nemzeti ügyekkel szemben szeretnék éreztetni az „erős kéz” politikáját, ugyanezek követelik a választói jog kiterjesztését, sőt a titkos választást. Hát ez legalább is rövidlátás, mert ha valami, hát akkor az általános választói jog képes a nemzeti ügyek pozícióját megerősíteni és a még nem tulságosan erős magyarság alatt a talajt megrendíteni.

De eltekintve attól, hogy a választói jog nagymérvű kiterjesztése megnövesztené a nemzeti ügyek szárát, a függetlenségi pártnak ez a legújabb követelése alig egyéb kortesfogásnál.

Még csak rövid idő előtt a párt hallani sem akart az általános szavazati jogról, sőt ma is van legalább 30 olyan tagja a pártnak, ki határozottan ellenzi a választói jog kiterjesztését, mert a nemzeti ügy szavazók megszaporodása veszélyeztetné mandátumukat. A legújabb jelszót csak taktikából vette fel programjába a párt, tart az új választásoktól és ezeknél a szociálisták izgatásaitól, mert ezek kérlelhetetlen harszaggal fenyegették a függetlenségi pártot, ha programjába fel nem veszi a választási reformot.

Nem tudjuk, a kormánynak mi a szándéka, de mindenesetre csak olyan reformot fog életbe léptetni, mely a hazát megóvjaa a nemzeti és nemzetközi szociálista elemektől s annak magyar jellegét megvédi. Ezt a függetlenségi párt is kell, hogy szem előtt tartsa.

A legutóbbi népszámlálás szerint elértük, hogy a magyarság a lakosságnak 50 százalékát teszi. Várjuk meg, míg ez a szám legalább 75-re emelkedik, és akkor ám tegyünk kísérletet a radikálisabb reformmal is, — de hamarabb nem.

Kossuth cikke a béke érdekében. Kossuth Ferenc az Egyetértés vasárnapi számába cikket írt a béke érdekében. Attól tart, hogy a kivételes fegyverek használata a jogvédelemben akkora károkat okozhat az országnak, hogy a károk nagy-

sága a nemzeti élet gyökerét támadja meg. Hangsúlyozza a béke szükségét s azt, hogy komoly munkához kell fogni s rá kell térni a gazdasági kérdéseknek a nép érdekében való tovább fejlesztésére. De mikor fog ez bekövetkezni? Csak akkor, ha azokat az obstrukciós fellegeteket az ország felett, vagy valami jótékony napsugár szétszórhatja, vagy valami hatalmas zivatar szétszaggatja. Csak akkor, ha a lelkekbe visszatér a béke, a kielégített nemzeti önköknak nyugalma. Addig? Addig pedig főt a Verchovinán, a Kárpatok között, az Alföldön, a Dunántúl s a Székelyföldön faragják egyre szegény magyar véreink a kivándorlásnak göresös koldusbotjait. Bárcsak megszívlelnék Kossuth szavait a harszó ifjú képviselők is.

Tisztviselők a miniszterelnöknél. Szombaton délután fogadta gróf Tisza István miniszterelnök az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttségét melyet Vörös László nyugalmazott államtitkár vezetett. A miniszterelnök beszédében, bár sok tekintetben megszorító nyilatkozatot tett, általában tartózkodó álláspontot foglalt el. Beszédének rövid foglalata különben a következő: a miniszterelnök kijelentette, hogy az általa inaugurálódó takarékosági rendszer a tisztviselők ügyére is visszahatással lesz oly értelemben, hogy csak oly méretű reformnak keresztülvitelére vállalkozik, mely az állam pénzügyeinek egyensúlyát nem veszélyezteti. Kijelentette a miniszterelnök, hogy a fizetésrendezés ügyét sürgős munkát alá vetette s már az 1904-ik évre keresztül akarja vinni s a munkát elvégezték fog részletesen nyilatkozni, addig is kijelentette azonban, hogy ez a reform nagymérvű megszorítással s a tisztviselői státusz leszállításával lesz csak keresztülvihető. E tiszteletéről az „Állami tisztviselők országos egyeteme”-nek hétfői Vörös László elnöklésével tartott értekezletén számolt be a küldöttség, hosszas tanácskozás után a következő határozatot hozták: Azon feltételekkel, hogy a pillanatnyi szükség kielégítéséért kiltatásba helyezett pótlékot még ez évben kiutalja a kormány és hogy a fizetésrendezési törvényjavaslat a jövő év első hónapjaiban törvényerőre emelkedik az „Állami Tisztviselők Orsz. Egyeteme” bizalommal fogadja a miniszterelnök kijelentését és az állami tisztviselők nyomasztó anyagi helyzetük dacára felemelkednek az igaz hazafias érzés magasztára és békétüressel fogja folytatni a nemzetért folyó munkásságát.

Az elnökség ezt a határozatot azzal a megjegyzéssel küldi meg az összes vidéki köröknek, hogy az „Állami tisztviselők orsz. egyeteme” a fizetésrendezés ügyében egyelőre semminemű további lépést nem tesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház hétfőn folytatta az unjonczjavaslat tárgyalását.

Az egész ülésen Nessi Pál szónokolt a javaslat ellen, áldozván az obstrukciónak.

A napirend megállapításánál Podmaniczky Frigyes báró indítványt adott át az elnökségnek, hogy szerdától kezdve délután 3 óráig tárgyaljon a képviselőház.

Az ülés kiemelkedő és legfontosabb része a tanácskozás végére maradt, Molnár Ákos ekkor terjesztette elő interpellációját az olasz borvám-szerződés lejáratá ügyében a miniszterelnökhöz. Gróf Tisza

István miniszterelnök az olasz borvámügyében csak előzetes választ adott, az érdekeltek megnyugtatóására. Miután nincs még új vámtarifánk, összetett kezokkal kell nézünk mindent e téren. Az előzetes tárgyalást tiltja a törvény, de bázis sincs arra, a régi vámtarifa alapján nem lehet tárgyalni, új vámtarifajavaslat van ugyan, de annak az alapján még nem lehet tárgyalni. Addig, míg új tarifánk nincs, a kormány iparkodni fog a szomszédos államokkal a régi vámtarifa alapján fentartani a szerződés viszonyt. Természetesen óriási hátrányok keletkeznek az országra ezeknél fogva, de azt tennünk kell, kénytelenek vagyunk tényleg nézni, hogy más államok tárgyalnak a szerződést kötöttek. Az ország létérdekébe vág, hogy új vámtarifa legyen. De azt sem tűrheti a kormány, hogy az olasz borvámklauzula 1903. év végénél továbbmaradjon. Ezt a helyzetet vették át elődeiaktól és ők is helyeslik az olasz borvámklauzula felmondását. A kormánynak ezéja, hogy a klauzulát még ebben az évben megszüntesse, de ezéja az, is hogy Olaszországgal a vámbáborut kikerülje. A kormány a szerződést most rövid időre meg akarja hosszabbítani, a klauzula orvoslásáról kegykezelebb az 1899. XXX. t. cikk megsértése nélkül javaslatot terjeszt a Ház elé a meghosszabbításra vonatkozólag.

A Ház nagy többsége a miniszterelnök választását tudomásul vette.

Az obstrukció oknékülisége.

Ha ennek a kérdésnek a történetén végig tekintünk, igazán sajátos eredményre jutunk.

Kezdetben azért obstruált az ellenzék, mivel az ujonezlétszám emelésére vonatkozó törvényjavaslat visszavonását kívánta. Maga Kossuth Ferenc az „Egyetértés” vasárnapi számában világosan beismerte ezt, midőn azt írja: „Az igazsággal homlok egyenest ellenkezik az az állítás, hogy a függetlenségi párt és vele a nemzet kezdettől fogva a magyar nyelv érvényesüléseért küzdöttek. Sem ők, sem a nemzet nem ezért küzdöttek. A vidékről felment száz küldöttség közül egy sem követelte ezt. Ők mindnyájan az ujonezlétszámemelés elejtését kérték.”

Nos, az ujonezlétszámemelésére vonatkozó törvényjavaslat elejtett és az obstrukció mégis tovább folyt, most már az ugynevezett nemzeti vívmányokért, a melyek között azonban a magyarnyelvű vezénylet még mindig nem foglalt teljes határozottsággal helyet.

A debreczeni szabadelvűpárt volt az egyes szá-

badelvű szervezetek között az első, a mely az ellenzék tapsai között kibontotta a nemzeti vívmányokért folytatandó küzdelem lobogóját.

És mit kívánt a debreczeni szabadelvűpárt az ő határozatában?

Kívánta 1. a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmazását; 2. a vezényleti nyelvnek bizonyos idő alatt fokozatosan leendő magyarrá tételét; 3. a magyar származású tiszteknek magyarországi ezredbe leendő áthelyezését; 4. a katonai intézetekben a nevelés magyarrá tételét; 5. a katonai büntetőperrendtartás reformálását a magyar ezredekben a magyar tárgyalási nyelv alkalmazásával.

Ezt kívánta a debreczeni szabadelvűpárt és ezen kívánalmakhoz csatlakozott nagy lelkesedéssel aug. 20-án a brassói magyarság.

És mit hozott Tisza István gróf?

Hozta ugyanezeket mind egytől egyig, kivéve a magyar vezényleti nyelvet.

A szabadelvűpárt programjában ugyanis benne van: 1. a jelvények ügyének közjogunknak megfelelő rendezése; 2. a büntető eljárásnál a magyar nyelv érvényesítése; 3. a katonaskodási kedvezmények legfelsőfoku eldöntésének a honvédelmi miniszterre leendő ruházása; 4. a magyar származású tiszteknek a magyarországi ezredbe leendő áthelyezése; 5. új tisztképzőintézetek felállítás, a meglevők tantervének pedig olyképen leendő módosítás, hogy a tantárgyak jelentékeny részének a nyelve magyar legyen; 6. a magyar csapatoknak a magyar hatóságokkal való magyar levelezése; 7. a békélszám és a póttartalékosok megállapítása.

Hát ebben a programban minden benne van, kivéve a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet, sőt ettől eltekintve még több van benne mint a debreczeni szabadelvűpárt határozatában.

Miért obstruál tehát tovább az ellenzék?

Igaz, hogy a magyar vezényleti és szolgálati nyelv nincs benne ebben a programban. De hát azt Apponyi A. sem követelte, sőt egyenesen kikapcsolta a nemzeti követelések közül még Khuen-Héderváry idejében tartott nagyszabású beszédében. Sőt maga az ellenzék is többször kijelentette, hogy tisztában van azzal, miszerint a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet úgy máról holnapra életbe léptetni nem lehet és megelégednek a jognak az elismerésével. Nos, annak a jognak az elismerése, mely szerint a jelenlegi állapotot a korona és a törvényhozás együtt megváltoztathatja, benne van a szabadelvűpárt programjának 8-dik és utolsó pontjában.

Miért obstruál tehát mégis tovább az ellenzék?

És most, hogy megtudtuk, hogy ki volt Tury Biri, elmondhatom az ő esetét.

Javában folyt a magyar szabadságharc. A Székelyföld fegyverben állott, a székely nép, a bércek oroszlanja diadalmasan villogtatta kaszáját, dörgette saját készítésű ágyuit. Bem apó pedig sokszor dícsérte meg az ő bátor székelyeit.

Ez alkalommal éppen a székely fővárosban, Marosvásárhelyen volt a hadi szállás. Berzenczey László kormánybiztos a híres „lábas házban” ült a központon. Ma csak az öregek emlékeznek a lábas házra. Ott volt a mostani Kossuth Lajos-utca és Széchenyi tér között és boltíves kölabái átjárót képeztek a piacszéle.

Ezen nevű trombitása szintén a kormánybiztos mellett kapott egy szobát. Magyar-régini fiu volt és azelőtt való nap léptették elő ezredtrombitásnak. Az előléptetés öröme jól berugott a különben jámbor és kötelességtudó Ecken. Jó hangulatban került vissza lakására, de megtalálta, mert a lábsházat a részeg is megkülönböztethette más házaktól.

Hanem az utvesztő folyosókon eltévedt a részeg trombitás, ami nem hozta zavarba. Benyitott egy ajtón. Szép hálószoza volt. Az ágy megvetve. Az ágy előtt kis asztalon az illatos tea párolgott, körül rakva sonkával és több jó eledelekkel.

Igy történt, hogy Ecken trombitás halásan gondolva a szállásadójára, az asztalhoz ült és föl sem állott, amíg valami enni-innivalót látott rajta. Evés után a szépen megvetett puha ágyba dőlt bele ruhástól. A háborus időben nem volt szokás a levélkérés, csak néha napján. A trombitáját az ölébe szorítva, rövid időn elaludt.

Ez a hálószoza a Tury Birié volt. El sem képzelhető lármája lett belőle, pe minden lármája mellett

A dolog szinte úgy néz ki immár, mintha csak azért obstruálnának, hogy obstruáljanak; mintha csak azért halmoznák az égit a követeléseket, hogy azok ne legyenek teljesíthetők, mintha nem a nemzeti követelések kivívása volna már a főcél, hanem maga az obstrukció.

Bizony az obstrukció egy igen értékes fegyver a kisebbség kezében a többség erőszakoskodása ellen; olyan értékes, hogy érdemes azt megbecsülni és vigyázni arra, hogy ne diszcreditáltassék.

Azt talán csak nem fogja senki se állítani, hogy gróf Tisza István nem óhajtaná a magyar nyelvnek és általában a magyar nemzetnek minél nagyobb mértékben való érvényesülését? Amde ismét Kossuth Ferenc szavait idézzük, a ki az Egyetértés vasárnapi számában azt írta: „Van-e a nemzetnek ereje megdönteni az uralkodói akaratot? A ki azt hiszi, hogy van, annak próbálkozása jogosult, sőt hazafias és elismerésre méltó. De ha olyan próbálkozik, a ki nem hiszi ezt, az vétkezik hazája ellen, mert tudva viszi bele a legnagyobb rúzkodatásokba és szenvedésekbe.”

Nem hiszük, hogy az ellenzék ne volna tisztában azzal, hogy a nemzetnek nincs ereje megdönteni az uralkodói akaratot. Hát akkor minek obstruál?

Azok a nemzeti vívmányok, a melyeket Tisza István gróf hozott, az ellenzék vívmányai. Tiszteséggel, mint győztes hadsereg rakhatja lábaihoz a fegyvert. De mi lesz akkor, ha tovább obstruál — eredménytelenül?

Önmaga homályosítja el azt a nimbuszt, melyet az eddigi eredmény köréje vont!

Ezért nem érdemes obstruálni!

IRODALOM.

Az „Erdélyi Köpes Naptár” 45-ik évfolyama érdekes tartalommal jelent meg Kolozsvárt, Stein János könyvkereskedésében. E kalendáriumot különös sikerrel használhatják kivált iparosok, mivel az országos vásárok teljesen hibátlanul csak e kalendáriumban vannak felsorolva. Ára 60 fillér, kapható minden könyvkereskedésben.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Koiss Géza brassói kerületi iparfelügyelőt áthelyezte Sopronba s helyébe Kreuter Mihály ipari

T Á R C Z A.

Tury Biri.

— Berzenczey elbeszélése után. —

Írta: Péterffy Tamás.

A magyar szabadságharc egyik legendás hősről kell, hogy szóljak, mert csak azután lesz érdekes a Tury Biri esete.

Földváry Károly a „vörös sipkások” ezredese, szabadságharcunk meszerü hőse a háború előtt Marosvásárhelyen lakott. Szegény legény volt, Tury Biri pedig csunya, de gazdag vén leány. Valahogy összegerebelte a sors őket.

Hanem amint kitört a szabadságharc, Földváry Károly ott hagyta a családi tűzhely nem éppen boldog hajlékát. Rettenthetetlen hős lett belőle. Csatárol-csatára vezette a híres „vörös sipkások”-at és győztek mindenhol. Szolnoknál három lovat löttek ki alóla, de a negyedikre kapva, rohant előre, míg nem győzött a honvéd.

Damjanics rámondta, hogy neki nem való a jó ló, ugyanis kilővik alóla a legközelebbi ütközet alkalmával. A honvédség között legendák jártak szájáról-szájra Földváry Károlyról. Azt beszélték, hogy ő csak félszemével látja az ellenséget, tehát félannyit lát, mint más, azért olyan bátor. Mások pedig azt hirdették, hogy a félszemű hős testét a golyó nem fogja. De legérdekesebb a rettenthetetlen bátor honvédről az a tény, hogy bár a csatamezőn száz halállal szembe nézett a feleségével azóta sohasem mert szembe nézni. Elkerülte örökre Tury Birit.

a tolokodó trombitás vitéz ott maradt reggelig. Nehéz volt a feje, hasztalan tessékelték kifelé. Az idő is későre járt. Mit tehettek más?, minthogy becsukták Eckent.

A rendtűd Kossuth-husárban azonban meg volt a katonai pontosság. Korán reggel trombitálni kellett, tehát fölébredt és hivatását betöltötte. A besúgott szobából nem engedték ki, ez nem gátolta meg azonban a kötelessége teljesítésében. Oda állott az ablakhoz és elfújta annak rendje és módja szerint a reggeli parancsot.

A mennyi kofa, a mennyi utozagyerek a piacon volt, mind a husár-trombitást bámulta. Valóságos népesödület keletkezett a trombitálás alatt. Mert hiszen nagyon furcsa valami volt. Tudta azt a legkisebb iskolás gyermek is, hogy a hol a husár-trombitás trombitál, az a Tury Biri hálósobájának az ablaka...

Egy husár-trombitás a Tury Biri hálósobájában? I... No, hiszen ennek a hírnek sem kellett kocsira ülni a székely-fővárosban!... Az összevordított pletyka-nép egyre szaporodott. A kacaj, a röhögés mind hangosabban hallatszott fel a lábas ház ablakai felé. Ez a szemtelenség annyira felbosszantotta Tury Birit, hogy úgy, amint fölkel, elindult a kormánybiztoshoz panaszra.

Hogy miként nézhettek ki ez a nő, mikor felkelt, azt leírni nem lehet. De képzeletét megkísérthetjük, ha tudjuk, hogy egy világhírű hős a csata mezőn szembe birt nézni száz halállal, hanem Tury Biri nem!...

Berzeviczy László kormánybiztos éppen hivatalos ügyeit végezte. Ilyenkor semmiféle emberi lényt nem bocsátottak be, mert az tiltva volt. Hogy Tury Biri mégis bejutott a panaszával, azt azon kivéte-

segédfelügyelőt kinevezte brassói kerületi ipari felügyelővé.

— **Uj esperes.** Bence Lajos futásfalvi nyugalmazott plebanosnak egy negyedszázadot megközelítő buzgó lelkipásztori munkássága elismerésül, Gróf Majláth G. Károly püspök az esperesi címet és jellegzetes adományozta. Őszintén óhajtjuk, hogy a kitüntetett a jól megérdemelt kitüntetés szép jelvényét: a vörös övet sokáig, egészségben viselhesse.

— **A püspök adományai.** Gróf Majláth G. Károly erdélyi róm. kath. püspök a szűkölködő egyházakozságoknak ezen évben 55.095 koronát adományozott a sajátjából.

— **Halálozás.** Az erdélyrészi közéletnek egy ifju, de lelkes munkása: Radnóti Dezső, az erdélyrészi Kárpát-egyesület nagytevékenységű főtitkára, mult pénteken este 38 éves korában, rövid betegség után Kolozsvárt elhunyt. Alig két hónap előtt, az „Erdélyi Kárpát-Egyesület” brassói közgyűlésén látuk utoljára az érdemes főtitkárt. Futott, fáradott s az ő dolgaiban most sem volt hiány, miként soha sem. Előkészítette ő a közgyűlést teljes-tökéletességgel, a hol nincs helye meglepetésnek, zavarodásnak. Halvány becsült arca föltűnt ugyan ismerősei előtt, de ezt nem tulajdonítottuk komolyabb bajnak. Az E. K. E. misszió teljesítésére van hivatva s ebben az elhivatásban Radnóti Dezső munkássága vezérlő szerepet töltött be. Erdélynek s a szerkesztésében megjelent „Erdély”-nek a turisztikai és fürdőügyi folyóiratnak fájdalmas vesztését jelenti a derék férfi korai halála. Az ismeretlenségből az ő munkássága segítette kiragadni a Keteti Kárpátok övezte bübajos földet, gyönyört szerezve a távolból jövő utazónak egyfelől és hasznot a vidékek lakosságának. Mert a turisztika nemesít, midőn gyönyörködött és forgalmat teremtve kenyeret képes nyújtani szűkölködők számára. Munkásságának meg voltak sikerei Az E. K. E. gyarapodásában, felvirágzásában. Emléket örökök fentartja az E. K. E. és az általa Matyas Király szülőházában alkotott Néprajzi Múzeum. Haláláról külön jelentésben emlékezett meg az E. K. E. választmánya is, mely legnagyobb munkaerőjét vesztette el benne. Vasárnap helyezték örök nyugalomra Kolozsvárt a r. k. egyház szertartásai szerint. Ifju nőt s árvát hagyott hátra. Áldás emlékére.

— **Kinevezés.** Futásfalva község új lelkészt kapott. Gf Majláth G. Károly püspök Nagy György kidei lelkészt nevezte ki a nyugalomba helyezett Bence esperes helyébe.

— **Erzsébet ünnepély.** A kézdívasárhelyi kantai róm. kath. főgimnázium tanári testülete és

ifjusága folyó hó 19-én délelőtt fél 9 órakor az intézet rajztermében megelőző gyászistenisztelet után néhai Erzsébet királyné Ó Felségének emlékére ünnepélyt tart, melyre a t. közönséget meghívja. Kézdívasárhely, 1903. november hó 17-én az igazgatóság.

— **Egy székely matróna halála.** Széles körben fog részvétet kelteni alessernátoni özv. Bernáld Jánosné szül. csikszentkirályi Bors Mária Alesernátonban november 17-én bekövetkezett halála, melyről gyászoló családja a következő szomorú jelentésben emlékezik meg: „Alóltak a maguk a több közeli és távoli rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy Alesernátoni özv. Bernáld Jánosné szül. csikszentkirályi Bors Mária a szerető gondos édes anyja, anyós és nagyanya, a fáradhatatlan házi nő, folyó hó 16-án éjjeli 11 órakor, munkás életének 74-ik, örvességszűzének 12-ik évében, hosszas szenvedés után, végelgyengülés következtében csendesen — a mint élt — elhunyt. A boldogult halott földi maradványai folyó hó 19-én délután 2 órakor fognak beszenteltetni és a helybeli köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat ugyan e hó 20-án d. e. 10 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Béke legyen áldott porai felett! Alsó Csernát, 1003. november hó 17-én. Gyermekai: Alesernátoni Bernáld János és neje Barabás Juliánna, Alesernátoni Bernáld György és neje Uzoni Kuthy Berta és fiok György, Alesernátoni Bernáld Janka, Alesernátoni Bernáld Czezzilina, Alesernátoni Bernáld Klára özv. Szentkatolnai Elekcs Tiivadarné, Alesernátoni Bernáld Anna és férje kisborosnyói Tompa Árpád.”

— **Az első fillérestelyt** mult vasárnap este tartotta meg a kézdívasárhelyi négyesület kiváló sikerrel. Válogatott közönség, pompás műsor, kedélyes mulatság: e három kifejezésben benne van az estély teljes sikerének konstataciója. A műsort, nyitány után Dombi Lajos főgimn. tanár szellemes, humoros felolvasása, Czetz Margitka bájos és kedves monológja, Both Mihály r. k. énekvezér kellemes, szép népdalai s Bitay Béla aljegyző ur jeles szavallása alkották, melyek mindenike lelkes tapsvihart, ujjazást provokált. Műsor után késő éjjelig tartó táncmulatság követte, melyről jellemzőül idejegyezzük a jelenvolt 14 bájos ifju leány s legalább is kétszer annyi szép asszony ajkairól többször elhangzott azon sohajtást, hogy: „Bárcsak ez az éjszaka Szentgyörgy napig tartana!”

— **42 évig tanító.** Opra János kézdíszentléleki tanító a napokban töltötte be tanítói áldásos

munkásságának 42-ik évét, mely időből 36 évet jelenlegi állomásában Kézdíszentléleken töltött el nagyon szerény viszonyok között, de mindig buzgósággal s az iskolai előjárók és szülők általános megelégedésére. A 42-ik évforduló alkalmából az ottani iskolai és községi előjáróság a „Kézdí-orbai r. k. tanítótörsület”-tel együtt, mely tegnap ctt tartotta közgyűlését, az érdemes tanítót egyszerűségéhez méltó óvációban részesítették, melyről közlelbbi számunkban fogunk bővebben megemlékezni.

— **Közgyűlés.** A kézdívasárhelyi „Iparos Ifjusági Egyesület” mult vasárnap délután érdekes közgyűlést tartott az áll. isk. tornacsarnokában. A közgyűlést M. Székely János egyesületi igazgató vezette és nyitotta még hazafias, tartalmas beszéddel, kegyelettel adózván Deák Ferenc emlékének is, születése századik évfordulója alkalmából. A közgyűlés második pontját Biró Sándor polg. isk. tanár szabad előadása képezte, ki érdekesen beszélt a levegő tulajdonságairól, kísérleti mutatványokkal egészítvén ki az ifjuságtól szép érdeklődéssel fogadott előadását. A végén lelkes éljenzésben részesítették. Majd az új alapszabályok felolvasása után tisztújítás volt. Megválasztattak: M. Székely János igazgatóvá, Bene Albert elnökké, Konez Károly, Turóczy Albert al-elnökké, Jancsó János nyomdavezető jegyzővé, Bence József pénztárossá, Rákosi József könyvtárossá és Nagy Gerő dalköri vezetővé. Végül több folyó ügyet intéztek el, melyek közt legfontosabb az, hogy a kör a saját helyiségről gondoskodást elhatározta.

— **Halálozások.** Mult vasárnap négy haláleset fordult elő Kézdívasárhelyen. Nagy András asztalos mester 46 éves korában szívszélhűdésben hirtelen halt meg; őt követték az napon a halálba özv. Halász Józsefné bába, Székely Rózsa gyümölcs-árus, kik hosszas betegség után szenderültek jobb létre a végül Esztian Komán Mária cselédeány, ki szegényében marólugot ivott s több napi kínos szenvedéstől váltotta meg a halál a Rudolf-kórházban.

— **Egy zöldszász képviselő szökése utazása és hazatérése.** Korodi Lajos brassói zöldszász képviselőt elitették a magyar állam ellen elkövetett izgatás miatt a bíróságok egy évi börtönrre és 2000 korona pénzbüntetésre. Az ítéletet a Kuria szeptember másodikán végérvényesen jóváhagyta. De a mikor az ítélet végrehajtására került a sor, kitűnt, hogy Korodi Lajost nem kérték ki a képviselőházról és az izgató szép nyugodtan elutazott Németországba, a hol egy alldeutsch lapnak a szerkesztője lett, mely lap napról-napra ragalmazza a magyarságot és izgat Magyarországot ellen. A kétezer korona pénzbírságot levonták a „Kronstädter Zeitung” kancziójából, a mely szabadjegygyel elutazott czikkirójának buzgalmat ezzel fizette. Ezt mindenki tudja. Azt gondolták Brassóban, hogy most már végre meg szabadultak Korodi Lajostól s új választás felől is gondolkodtak, mert végre is börtön elől megszökö, Németországban nem lehet talán még sem egy magyar várost képviselni. Am közbefőtt a kormányválság a Korodi Lajosnak ezzel megjött a batorsága. November 1-én Korodi Lajos levelet írt Berlinből a magyar képviselőház háznagyj hivatálához, röviden és világosan: Kérem november—februári negyedre járó illetményemet postán azonnal címzemre elküldeni. S a háznagy hivalat a kívánságnak rögtön megfelelt és postán hiánytalanul, a portó levonása nélkül, elküldte Korodi Lajosnak a nyolczsázforintot. Tehát nemcsak a büntetést nem kell kiállania, hanem még nagyszerű fizetést is kap igen előékenyen azért, hogy a magyar államiság ellen izgatni kegyeskedett. Ezenkívül Korodi Lajos vissza fog jönni a képviselőházba mint képviselő, anélkül, hogy a büntetést leülje. Tudnillik kegyelmi kérvényt adott be s a Korodi hívei azt remélik, hogy el fogják engedni a büntetést.

— **A cipővarrógép föltalálója.** Amerikai lapok jelentik, hogy meghalt a cipővarrógép föltalálója, Mr. Gordon Makkay. Nyolczvan esztendő élt. Az ő gépe tette a cipőkészítést gyári iparrá, őt magát pedig kétszázszoros milliómossá. Nagy szennáziót keltett, mikor ezelőtt tíz esztendővel, hetven éves korában megházasodott, feleségül vevén egy tízenyolcz esztendő, gyönyörű fiatal leányt. A házasság nem volt hosszú életű, az egymáshoz nem illő hitetársak három hónap múlva közös megegyezéssel elváltak. Makkay elvált ifju hitvesének százötven ezer korona évi járadékot és mikor az asszony most négy éve férjhez ment egy német diplomatához Brünig báróhoz, egy millió korona hozományt adott. Hátrahagyott vagyonát kétszáz millió koronára becsülik. Ebből Makkay a Harvard-egyetemnek hisz milliót testált, sok pénzt kapnak különböző amerikai zeneegyesületek is, mert az öreg ur nagy zenekedő volt.

les körülménynek köszönheti, hogy a kormánybiztosné meglátta őt . . .

Berzenczeyné a hálószobán át belépett a férje hivatalos helyiségébe.

— László, valamit mondanék, — kezdte csendesen az urnő, tudva, hogy ilyenkor a feleségnek nincs helye a kormánybiztosnál.

— Valami kérvény? . . . kérdezi Berzenczey.

— Nem, László, — és itt elmosolyodott az urnő.

— Csak azt akarom mondani, hogy az ajtód előtt bebocsájtásra vár Tury Biri, úgy, amint az ágyból felkelt, pongyolában, paróka, vukli és fogak nélkül . . .

— De ezt már én is szeretném látni! . . . — szölt elmosolyodva a kormánybiztos.

Berzenczeyné távozott és Tury Biri beléphetett. Valósággal berontott.

— Kormánybiztos ur! — kezdte hévvel, — én tisztelem a szabadságot! Szeretem a hazámat! De azért még sem türhetem, hogy egy trombitás a hálószobámban erőszakkal trombitáljon! . . .

Berzenczey megtartotta komolyságát. Ez neki igen szép sajátsága vala és jelen alkalommal is bemutatta azt. Válasz helyett behívatta Gáll Sándor őrnagyot s a legszigorubb hangon kezdte parancsát:

— Kérem őrnagy ur, Ecken trombitást erőszakos trombitálásért nyolcz napra bezáratni!

Gáll őrnagy elbámult. Soha ennél butább büntetési címet nem hallott. Meg is mondotta rövidesen:

— Kormánybiztos ur, nem értem a büntetés megokolását . . .

— Erőszakos trombitálás! — szölt ismét ke-ményen Berzenczey.

Gáll őrnagy ujra nem értette, mire a kormánybiztos kénytelen volt Tury Birire inteni a szemével

és harmadszor is kijelenteni, hogy erőszakos trombitálásért! . . .

Ezt már érteni kezdte Gáll őrnagy és távozott. Ecken trombitást gyorsan vasra verték, hanem ezzel még nem ért véget a Tury Biri esete. Valójában csak itt kezdődött a java.

Távozott a kormánybiztos, de épen vele szembe hozták a vasra vert Ecken trombitást. Láta az ítélet komoly következményét és megesett a szíve a trombitáson. Ujra visszatért a kormánybiztoshoz, de nem panaszkodni, hanem kérni, könyörögni.

— Kormánybi to s ur, — kezdte most csendesen Tury Bri, — a cselédjeim megmondották, hogy a szegény trombitás a hálószobában bár erőszakkal trombitált, de kárt nem tett. Tehát nem követelt el büns cselekményt. Bocsásson meg neki! . . .

Berzenczey még most sem vesztette el komolyságát, pedig az utczáról behallatszott a kaczaj. Szigoru, komoly hangon felelt:

— Nagysád! Kéréme teljesítve van. De én is kérem, hogy jövőre akárki, akárhol, akárhogy trombitál, azt panasz tárgyává ne tegye.

Sokat beszéltek, sokat nevettek a Tury Biri esetén a székely-fővárosban. De végre feledés lett a sorsa, mert szereplői elmúltak.

Gáll Sándor őrnagy, mint hős, a tömösi szorokban esett el. Kis történetem más két alakja: Berzenczey László és Tury Biri is régen pihennek. Csúpán Ecken trombitás él közülök, de úgy hiszem, hogy a Tury Biri esetét kár lett volna följegyezten hagyni.

Hirdetések.

Sz. 657—903. vgl.

Árverési hirdetés.

Alólt bírói végrehajtó a kézdivásárhelyi tekintetes kir. járásbíró-ságnak 1903-ik évi V. 139. sz. alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré teszi, miszerint végrehajtó Szakó Mózes oklándi lakosnak 40 K. követése és jár. iránt végrehajtást szenvedő Orbán Jánosnál bereczki lakos kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt 600 kor. becsült ingóságok, u. m.: két barna herélt ló nyilvános bírói árverésen készpénzért el fognak adatni, minek Bereczk község házában leendő eszközölésére határidőül 1903. évi novem. hó 25 ik n. d. e. 10 órájátűzetik

ki, mely árverésre a vevők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 180. §-a szerint, szükség esetén becsáron alól is eladani fognak; a lefoglalt ingóságok negyedik elsőbbségi igénylői pedig figyelmeztetnek, hogy jogukat alólt bírói végrehajtónál és az árverés napján a helyszínén az árverés kezdetéig szabályszerűen érvényesítsék, mert különben igényeik későbbben figyelmen kívül fognak hagyatni.

Kelt Kézdivásárhelyt, 1903. november hó 8. án.

Kakutsi Ádám,
bírói végrehajtó

(232. 1—1)

A nagyérdemű közönség tájékoztatása és esetleges félrevezettetésének elkerülése czéljából tisztelettel hozom köz tudomásra, hogy

sirkő raktáromnak

Gräf János többé nem megbízottja. E helyett szíves megrendelések és bárminemű megkeresések Jánovits Sándor fodrász urnál eszközölhetők.

Tisztelettel:

Ifj. Rubischek József,
szobrász és kőfaragó.

(231. 1—1)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előljáróságok részére úgy készpénzért, mint részletfizetésre kapható

butor raktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezés, ruha- és éjszakai szekrény, és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, háttal és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toaletti tükör, nád- és préselt ületű hajlitott szék, ablak carnis, stb. melyeket olcsó árak mellett becsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Hirdetések jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

a Székelyföld első gőzerőre berendezett
új könyvnyomdája Kézdivásárhelyen.

Rendkívüli olcsó árak.

Néhány évvel ezelőtt városunkban, Kézdivásárhelyen, a mai kor-nak megfelelő, teljesen

ÚJKÖNYVNYOMDÁT

a legújabb és legmodernebb fajta betűfajokkal, diszítésekkel. Ez időtől fogva sem kiméltem költséget, fáradságot s minden igyekezettel a rohamosan fejlődő korrallal lépést tartva, **könyvnyomdám gőzerőre is berendeztem**, azután is több rendben láttam el **újabb és újabb fajta felszerelésekkel**. Időközben kíváncsi voltam, hogy **könyvnyomdám**

rendeztem be, ellátva azt a legújabb fajta gyorsajtokkal, többféle segédgépekkel,

KÖNYVKÖTÉSZETTEL

is kibővítem a m. t. közönség kényelmére, mi által megkiméltem sok kellemetlenségtől és a tulságos magas árak fizetésétől, — melyek az előtt szokásban voltak, — tehát ezzel is egy újabb szolgálatot kívántam tenni.

ÚJ KÖNYVNYOMDÁMBAN

minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: folyóiratokat, disz-műveket, falragaszokat, gyászlapokat, községi és ügyvédi nyomtatványokat, eljegyzési-, menyegzői- és bál meghívókat stb. stb. stb. **rendkívüli olcsó árak mellett**, izlésesen, eszinosan állíthatok elő, pontos kiszolgálás mellett.

Pontos kiszolgálás. Versenyen kívüli árak.

Könyvnyomdámban készült mindennemű nyomtatványokért, úgy annak eszinos kiviteléért teljes felelősséget vállalom.

Midőn irányomban eddig tanusított b. pártfogásukért e helyen is köszönetemet fejezem ki, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kézdivásárhelyen, 1903. október hó.

Mély tisztelettel:

Háromszékvármegye nyomtatvány szállítója.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES,
nyomdatulajdonos.

IZLÉSES MUNKA.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.